

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В РИБНІЙ ГАЛУЗІ

Н.П. Павлюк аспірант

Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне

Рибна галузь це тісна система еколого-економічних зв'язків, яка поєднує рибицтво, рибальство та переробку риби та інших гідробіонтів з метою отримання максимальних прибутків з найменшими втратами природних ресурсів для задоволення харчових, кормових, технічних, медичних, економічних та соціальних потреб суспільства.

Про те, як і кожна галузь національного господарства, яка використовує у своєму виробництві відтворювальні чи не відтворювальні природні ресурси має дбати про рівновагу природного середовища, тобто про охорону навколишнього середовища.

Важлива роль у забезпеченні природоохоронної діяльності в рибній галузі належить складовим економічного механізму охорони навколишнього середовища до яких слід віднести: плату за спеціальне використання рибних та інших живих ресурсів, плату за отримання квот та дозволів на вилови риби, оподаткування тощо.

Про те, цей механізм не створює умови підприємствам, що задіяні у виробничо-господарській діяльності в галузі до провадження природоохоронних заходів, а самі підприємства не вважають за доцільне займатися природоохоронною діяльністю, якщо це не буде їм вигідно. Слід зауважити, що власне природоохоронна діяльність не дає прибутку підприємствам, але вона дозволяє утримувати виробничі ресурси у належному стані.

Причиною відсутності зацікавленості підприємств галузі в природоохоронній діяльності є часто розбіжність часу забруднення або завдання шкоди навколишньому середовищу в іншій формі з моментом відшкодування збитків [1]. Наприклад, надмірний вилов риби найсильніше відіб'ються на економіці галузі в майбутньому, а в поточному році можуть дати прибуток. Забруднення води, в свою чергу веде до отруєння риб та інших водних біоресурсів, що в подальшому призводить до зміни популяцій риб, зміни їх фізичних, хімічних, смакових властивостей. Таку рибу не можна реалізовувати, бо вона втратила свої якісні характеристики.

Важливим завданням держави є створення таких умов діяльності підприємств, коли б вони були змушені займатися природоохоронною діяльністю або були матеріально зацікавленими у реалізації заходів у цій галузі.

Україна сьогодні знаходиться в умовах формування правового поля для розвитку еколого-економічного механізму регулювання господарської

діяльності та управління якістю навколишнього середовища та початкового етапу його практичної реалізації. Частиною цього механізму є екологічний податок за забруднення навколишнього середовища, ліцензування та видача дозволів на здійснення рибогосподарської чи іншої діяльності, екологічна сертифікація продукції, екологічний аудит та інше [2].

Застосування адміністративного механізму управління, що базується на встановленні норм, стандартів, правил природокористування та відповідних планових показників в забезпеченні охорони навколишнього природного середовища. Основними заходами, адміністративного впливу на винуватця забруднення є прямі заборони, через ліміти та квоти [2].

Значно ефективнішим є шлях економічного стимулювання, коли за допомогою різноманітних важелів (цін, платежів, податкових пільг та показань) держава робить більш вигідним матеріально, більш прибутковим, дотримання природоохоронного законодавства, ніж його порушення.

Отже, економічні методи, не підсилені безпосереднім примусом у найбільш важливих екологічних проблемах, теж не завжди забезпечують необхідний якісний рівень та терміни здійснення природоохоронної діяльності. При цьому слід врахувати, що деякі адміністративні та економічні методи переплітаються. Наприклад, штраф — це і адміністративний, і економічний захід, а встановлення лімітів користування та забруднення природних ресурсів спирається на такий адміністративний захід, як нормування.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гамалюк Б. Організація системи управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів в Україні //Збірн наук. праць «Ефективність державного управління» - 2009. – Вип. 18/19. – С 99- 105.
2. Максимович О.М. Економічний механізм управління природокористуванням а агропромисловому комплексі / О.М.Максимович, П.М. Купчак // Вісник СумДУ. – 2006. - №7 (91). –С 203 -209.
3. Закон України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, від 8.07.2011 р., № 3677–VI. [Електронний ресурс] <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=486-15>

Екологічний менеджмент у загальній системі управління : збірник тез доповідей Тринадцятої щорічної всеукраїнської наукової конференції, м. Суми, 17-18 квітня 2013 р. / Відп. за вип. О.М. Теліженко. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 112-113.